

ЗАСНОВАНА 21 КВІТНЯ 1927 РОКУ

ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

Київський Політехнік

ГАЗЕТА НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНИ «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Безкоштовно

12 лютого 2009 року

№5(2860)

Найкращі університети об'єднали свої зусилля

Договір про широкомасштабну співпрацю між КНУ ім. Т.Шевченка та НТУУ "КПІ" було укладено 28 січня на спільному засіданні Вчених рад двох університетів. Угоду про спільні дії в освітній, науковій, інноваційні сферах, напрацюванні моделі дослідницького університету, розбудові органів студентського самоврядування, профспілкового руху, автономії університетів та ін. скріпили своїми підписами ректори: від КНУ ім. Т.Шевченка – академік НАН України Л.В.Губерський, від НТУУ "КПІ" – академік НАН України М.З.Згурівський. Укладення договору про співпрацю між двома університетами – гуманітарного та технічного профілю – це данина поваги до спільних аспектів історії, відкриття нових, ще більш потужних можливостей покращення навчального процесу, поглиблення спільних наукових досліджень та спільних міжнародних проектів.

У засіданні взяли участь та виступили: В.М.Литвин – голова ВР України, голова Наглядової ради КНУ ім. Т.Шевченка, віце-президент НАН України; В.С.Журавський – заступник голови КМДА, заступник голови Наглядової ради НТУУ "КПІ"; В.І.Полохало – голова Комітету ВР України з науки і освіти; Л.С.Сачков – голова ЦК профспілки працівників освіти і науки України; М.В.Стріха – заступник міністра освіти і науки України; О.М.Яцуна – голова Київської міської організації профспілки працівників освіти і науки України, А.М.Гуржай – представник КМ України та ін.

Вітаючи присутніх, ректор КНУ ім. Т.Шевченка Л.В.Губерський назвав акт укладення угоди, що засвідчує багаторічну співпрацю і дружбу двох університетів, подію надзвичайною. Спираючись на досягнуті домовленості, впевнений він, високопрофесійні колективи двох ВНЗ до-

сягнуть нових вершин у галузі освіти, науки, міжнародного співробітництва, тож попереду велика наполеглива робота.

У своєму виступі ректор НТУУ "КПІ" М.З.Згурівський подякував керівництву КНУ за простягнуту руку дружби щодо подальшої спільної роботи. Він зазначив, що європейські університети відіграють помітну суспільну роль у своїх країнах, здійснюючи експертне оцінювання проблем освіти і науки, людського капіталу тощо. У НТУУ "КПІ" та КНУ працюють наукові школи зі 100-річною історією, вони є орієнтирами, на які мають бути покладені основи розвитку нашого суспільства. Завданнями спільної діяльності на найближчий час Михайло Захарович вважає відпрацювання певних орієнтирів у науці й освіті, інноваційній сфері, моделі дослідницького університету, автономії університетів, тісну співпрацю з НАН України, посилення ролі на міжнародній арені, вдосконалення студентського самоврядування тощо. М.З.Згурівський сподівається, що завдання, які вирішуватимуть КНУ та НТУУ "КПІ", піднімуть значення інтелекту та знань у суспільно-ному розвитку держави.

"Судячи з настрою та кількості присутніх, активних позицій керівників університетів, скріплена угода матиме суспільно важливе значення", – зауважив В.М.Литвин у своєму виступі. "Ніхто не береться прогнозувати, яким буде світ завтра. Але, без сумніву, він буде жорстокішим, прагматичішим, не додасть спокою", – продовжував він. – Нині Україна переживає критичний етап: 20% кризи спричинили зовнішні чинники, 80% – внутрішні проблеми та відсутність довіри до влади". Далі Володимир Михайлович поділився своїм баченням, що Україну не варто відтворю-



вати на рівні 70–80-х рр., а потрібно робити ставку на інновації, що забезпечать її просування вперед. І тут важливого значення набуває співпраця з дослідницькими університетами, які визначатимуть "ритм і темп усього нашого життя". Зокрема, завдання ВНЗ, на думку В.М.Литвина, – підготувати молоду людину, щоб вона себе реалізувала і була успішною у цьому житті. Політик упевнений, що Україна зберегла високу якість освіти і науки, яка має бути затребувана. Поєднання зусиль усіх продуктивних сил країни допоможе у вирішенні завдань, що стоять нині перед Україною.

В.С.Журавський у своєму виступі поділився, що в угоді прописані конкретні кроки, які допоможуть університетам рухатися в напрямі автономії. Університети мають стати інтелектуальними центрами України, вважає він. Масштабною та безперешкодною, яка відповідає духові часу, – так охарактеризував угоду В.І.Полохало. Він упевнений, що законопроекти, які

готують комітети ВР, мають поєднувати інтереси науки, освіти і держави. Л.С.Сачков побажав ВНЗ у своїй діяльності виходити на той шлях, який знайде визнання в суспільстві. М.В.Стріха зауважив, що укладення угоди – це відповідь освітнякої спільноти викликам сьогодення. Україна має шанс вийти на нові рубежі, спираючись на освіту і науку, переконаний він.

Підсумовуючи, М.З.Згурівський ще раз наголосив, що науковці повинні осмислити виклики сьогодення і запропонувати перетворення, які мають здійснювати законодавчі виконавчі органи, адже в розвинених країнах саме університети напрацьовують політику держави на перспективу. Його доповнив Л.В.Губерський: "Підписавши угоду, колективи наших університетів взяли на себе велику відповідальність. Дай, Боже, нам це виконати – за участю уряду, міністерства, профспілок – готовувати фахівців, розвивати науку, працювати на благо України".

Н.Вдовенко

ВІДКРИТО АУДИТОРІЮ ІМ. П.Р.РОДІНА

Минув рік, як на 86-му році пішов із життя засновник кафедри інструментального виробництва, чл.-кор. НАН України, д.т.н., проф. Петро Родіонович Родін. 23 січня в ММІ на знак уважування пам'яті П.Р.Родіна було відкрито аудиторію його імені, де на стендах відображені життєві шляхи видатного вченого в галузі теорії фор-



моутворення при механічній обробці та теорії проектування різальних інструментів. У цей день зібралися його рідні, керівники університету та інституту, колеги, учні Петра Родіоновича. Зокрема, ректор Запорізького технічного університету С.Беліков, ректор Житомирського технологічного університету П.П.Мельничук, дружина вченого Лідія Михайлівна Родіна та ін.

Вітаючи присутніх, ректор НТУУ "КПІ" М.З.Згурівський описав основні етапи життя, науково-педагогічної та громадської діяльності цієї мудрої людини, відданої своїй справі, родині, учням і колегам.

П.Р.Родін народився 17 червня 1922 р. в багатодітній родині лісника с. Крюки Володимирської області. Його батько був єдиною грамотною людиною в селі, мав бібліотеку, мати опікувалася господарством та виховувала 8 дітей. У 1938 р. після закінчення із золотою медаллю школи П.Р.Родін вступив до Московського авіаційно-технологічного інституту (МАТІ) на моторобудівний факультет. Навчання поєднувалося з роботою на заводі. У 1945 р. Петро Родіонович з відзнакою закі-

нчив інститут і вступив до аспірантури МАТІ. У 1949 р. молодий учений захистив кандидатську і до 1963-го працював в Одеському політехнічному інституті. Спочатку старшим викладачем кафедри металорізальних верстатів та інструментів, потім доцентом, завідувачем кафедри і деканом механічного факуль-

тету, професором. Виконані ним у цей час дослідження лягли в основу докторської дисертації, яку він захистив у 1961 р.

З 1963 р. по 1978 р. П.Р.Родін працює начальником Управління науково-дослідницьких робіт і членом колегії Мінвузу УРСР. Одночасно, за сумісництвом, працює в КПІ завідувачем кафедри технології машинобудування та професором цієї кафедри. У 1969 р. він засновує кафедру інструментального виробництва і стає її першим завідувачем. У 1976 р. П.Р.Родін був обраний чл.-кор. АН УРСР. У 1978 р. учений переїхав на постійну роботу в КПІ, де до 1991 р. очолював кафедру інструментального виробництва. Багато років Петро Родіонович очолював спеціалізовану раду із захисту докторських дисертацій КПІ. Ним підготовлено 39 кандидатів та 7 докторів наук. Петром Родіоновичем опубліковано 40 підручників та монографій,

багато з яких перекладено іноземними мовами.

П.Р.Родін – двічі лауреат Державної премії УРСР (1979, 1991), заслужений працівник вищої школи України (1972), заслужений професор НТУУ "КПІ" (1998), Почесний доктор Харківського політехнічного інституту, Почесний професор Житомирського технологічного інституту. Він нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора (1976), двома орденами "Знак Пошани" (1961, 1971), орденом Дружби народів (1982), орденом "За заслуги" III ступеня (1998), шістьма медалями.

Протягом своєї трудової діяльності П.Р.Родін обирається та признається в керівні науково-громадські органи України та СРСР, зокрема, в Комітет з Державних премій у галузі науки і техніки, був членом Експертної ради ВАК СРСР з машинобудування (1984-1991), головою Експертної ради ВАК України з машинобудування (1998-2001). Він був членом делегації України на 5-ти генеральних конференціях ЮНЕСКО (1976-1985).

Своє тепло, любов та знання Петро Родіонович віддавав родині, друзям, учням і колегам. Він був люблячим та турботливим чоловіком, батьком; разом із дружиною виростили двох дітей, які стали кандидатами технічних наук – Тетяну та Родіона, та онуків Ольгу, Наталію, Олексія. Світла пам'ять про Петра Родіоновича Родіна збережеться в серцях його рідних, близьких, друзів, учнів та колег.

За матеріалами кафедри інструментального виробництва

Вітаємо!

Першого проректора Юрія Івановича Якименка з обранням дійсним членом (академіком) Національної академії наук України.

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:
1 Укладено договір про співпрацю

2 Відкрито аудиторію ім. П.Р.Родіна

3 До 20-річчя осередку "Просвіта" КПІ

4 Магістри з інтелектуальної власності Кафедри кібернетики хіміко-технологічних процесів – 35 років

Факультетські олімпіади з математики

Проблеми студентського харчування

Зустрічі в Японії
Наша безпека

ДО 20-РІЧЧЯ ОСЕРЕДКУ "ПРОСВІТА" КПІ



Двадцять років – це дуже малий термін в історії, але в житті осередку «Просвіта» нашого університету вже достатній час, щоб увесь колектив почував його вплив. З самого початку просвітні КПІ були першими у відродженні української мови в усіх сферах, і, в першу чергу, у проведенні навчальних занять, виданні підручників, словників, іншої методичної літератури, проведенні різноманітних конференцій та ін. Повсякденна підтримка «Просвіти» КПІ з боку ректорату сприяла відносно швидкому перетворенню російськомовного КПІ (яким його було створено і яким він залишився протягом майже 90 років) в український національний університет. Велика слава за це нашим просвітням за їх натхненну, завданню і дуже важливу працю з відродженням національного духу в КПІ.

В.І.Шеховцов,
заст. голови осередку
«Просвіта» КПІ, проф.

В.І.Шеховцов

Державотворча функція мови

У грудні 2008 р. Всеукраїнське товариство «Просвіта» ім. Т. Шевченка відзначило 140-річчя, а в лютому, напередодні Всесвітнього дня рідних мов, ми згадуємо про перші збори в КПІ бажаючих вступити до осередку Товариства української мови (ТУМ). Від тієї події минуло вже двадцять років.

Незважаючи на новостворюваного Всеукраїнського товариства підредагували на тернистих шляхах офіційної реєстрації, попередньо присутнє там слово «Просвіта» з назви зникло. Як відомо, метою діяльності «Просвіти» завжди була оборона рідної мови, утвердження її верховенства на теренах України, тому в 1989 році налагдування про «Просвіту» все ще було небажаним. Зі здобуттям Україною незалежності ТУМ було перереєстровано на «Просвіту», усе стало на свої місця.

Засновник київської «Просвіти» (1906 р.) Борис Грінченко був з російськомовної родини, яка дратувалася його захопленням українською мовою, а в родині Лесі Українки був присутній суржик. Б.Грінченко зарадив українській справі створенням Словника української мови, Леся Українка – неперевершеністю красного письма.

Відомо, що мовою раба є мова господаря. Східні землі України якийсь час перебували у складі Російської імперії, а мовний порядок в імперії був досить чітким. Якщо тобі пощастило і ти потрапляєш на державну службу, наприклад, машиністом паротяга, то в один день твоя родина переходить на державну російську мову, чинити інакше – втратити роботу. Чия держава – того й мова, чия мова – того й держава. Отже, російська мова утверджалася на наших теренах як мова пристосуванства, українська мова стала мовою спротиву. На початку ХХ століття в Києві насправді серед інтелігенції було лише три поспідовно українізовані родини – це Рильські, Старицькі та Антоновичі. Родина Лісенків – частково.

Мовне питання в усі часи було питанням політичним. У часи правління Ярослава Мудрого було свято – День Держави і Мови. Олекса Тихий, вчитель української мови з Донбасу, дід Юрка і Антона Тихих, у недавньому – студент-відмінник КПІ, у 1976 р. видав книжку «Мова – народ». Як відомо, живим з таборів він не вийшов. Серед українців завжди були такі, які усвідомлювали: є мова – є народ, є народ – можна думати про власну державу.

В останні два десятиліття заслугою просвітян КПІ стало створення словників та написання українізмових підручників, переклад методичної літератури, видання посібників, збірників задач. Просвітнями ставали ініціаторами цікавих проектів, зокрема створення Українського освітньо-культурного центру, моніторингів з впровадженням української мови та звернень до влади різних рівнів, де так чи інакше порушувалось мовне питання в КПІ та державі. Багатьох з просвітян було відзначено з приводу ювілею товариства.

Перед тим як надати слово просвітням НТУУ «КПІ» та нашим колегам, прихильним до ідеї утвердження української мови як державної, згадаємо, з поваги, наших попередників, адже викладачі та студенти КПІ були також серед засновників у 1906-му «Просвіти» в Києві. І було б дивно, якби було інакше. Адже де, як не у вищій школі, стає на крило національна інтелектуальна еліта. Наземо їх імена, зауваживши, що всі вони були відо-



Просвітня КПІ

миими громадськими та державними діячами, у подальшому зазнали репресій, та жоден з них не був похованний на батьківщині: випускники КПІ інженер В.О.Голубович та архітектор М.А.Шумицький, полковник артилерії Г.П.Чижевський та розстріляний у 1937 р. авіаконструктор Є.І.Касьяненко. Викладачі П.І.Холодний (вчений-хімік, працював на кафедрі фізики) та інженер О.В.Вілінський (з родини Старицьких-Черняхівських), інженер-економіст С.Ф.Веселовський та металург І.А.Фещенко-Чопівський, який загинув у таборі смертників у Комі АРСР.

Ольга Пугач,
голова КМО ВУТ «Просвіта»
ім. Т.Шевченка

Новий напрям підготовки фахівців – магістр з інтелектуальної власності

Як повідомляється у попередньому номері нашої газети, в НТУУ «КПІ» здійснюється процедура ліцензування підготовки магістрів зі спеціальністю 8.000002 «Інтелектуальна власність».

Передбачається, що ця освітня діяльність буде здійснюватися на кафедрі конструювання верстатів і машин механіко-машинобудівного інституту нашого університету.

Упродовж усіх 70 років свого існування основним науковим напрямком кафедри було створення нових конструкцій деталей, вузлів та металорізальних верстатів у цілому. Тому питанням охорони своїх конструкторських розробок у вигляді винаходів на кафедрі завжди приділялося багато уваги. За час існування кафедри її співробітники стали авторами близько тисячі винаходів, значну частину яких було впроваджено у виробництво.

Це не могло не знайти свого відображення і в навчальному процесі, який здійснює кафедра, готуючи інженерів-конструкторів. Так, з середини 80-х років з ініціативи д.т.н., професора, заслуженого винахідника України Ю.М.Кузнецова в межах навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень та технічної творчості» почали вивчатися питання правової охорони конструкторських рішень. Завдяки цьому студенти часто захищали дипломні проекти, в яких конструкторські рішення були захищені авторськими свідоцтвами СРСР, а пізніше – патентами України.

Коли в 1997 році в НТУУ «КПІ» в межах підготовки магістрів усіх спеціальностей було заплановано дисципліну, пов’язану з питаннями інте-

лектуальної власності, то кафедра, на підставі набутого досвіду, виграла конкурс і отримала право на її викладання. Враховуючи те, що основний контингент студентів магістратури університету – це студенти технічних спеціальностей, у цій дисципліні значне місце приділяється охороні винаходів як одному з найбільш розповсюджених об’єктів охорони конструкторських і технологічних рішень. При цьому слід мати на увазі, що крім питання охорони прав на винаході, розглядається і питання створення інноваційних рішень, які б були патентоздатні, і питання комерціалізації прав. Тому, пам’ятаючи про те, що слово «патент» в Паризькій конвенції вживався як синонім слова «винахід», дисципліна і отримала назву «Патентознавство» (російською – «Изобретениеведение»), а згодом і сучасну назву «Патентознавство та авторське право».

Нині цю дисципліну щорічно вивчають близько 800 студентів під керівництвом 7 викладачів кафедри. Цілком природно, що коли в НТУУ «КПІ» було прийнято рішення про підготовку фахівців зі спеціальністю «Інтелектуальна власність», то здійснення цієї підготовки було доручено кафедрі конструювання верстатів і машин.

На сьогодні кафедра здійснила п’ять випусків спеціалістів (див. діаграму), які успішно працюють не лише на виробництві, але й у ДП «Інтелзахіст», в Українському центрі інновації та патентно-інформаційних послуг», департаменті науки і інновації НТУУ «КПІ», ТОВ «Міжнародна патентно-юридична фірма «ДІЛ КОН-

САЛТ», ВАТ «УкрТЕЛЕКОМ» та інших.

З вересня 2005 року кафедра почала викладання дисципліни «Інтелектуальна власність» для студентів усіх спеціальностей НТУУ «КПІ». В цьому навчальному році цю дисципліну буде вивчати близько 5,5 тисячі студентів, а для її викладання задіяно 9 викладачів кафедри.

Викладачі кафедри не обмежуються тільки педагогічною діяльністю в цій сфері. За останні роки ними було опубліковано понад 80 наукових та науково-методичних праць у сфері інтелектуальної власності, зокрема більш ніж 10 підручників, навчальних посібників, монографій.

Накопичений досвід дає підстави сподіватися, що колектив кафедри успішно впорається з новим видом діяльності – підготовкою магістрів з інтелектуальної власності, яка буде здійснюватися відповідно до затвердженого МОН України галузевого стандарту вищої освіти «Освітньо-кваліфікаційна характеристика магістра за спеціальністю спеціфічних категорій 8.000002 «Інтелектуальна власність» кваліфікації 2419.2 «Професіонал з інтелектуальної власності», в якому наведено зміст умінь, назви змістових модулів та «Положення про магістратуру НТУУ «КПІ». Зазначений стандарт освіти передбачає можливість введення в навчальний план низки дисциплін за вибором вищого навчального закладу.

Користуючись такою можливістю, кафедра планує провадити підготовку магістрів, базуючись на оригінальній концепції підготовки фахівців, що була прийнята в НТУУ «КПІ» ще в 1997 році. Підготовка магістрів з інтелектуальної власності має здійснюватись для осіб, які мають попередню освіту – диплом бакалавра або спеціаліста з будь-якої спеціальності. Такі фахівці можуть на сучасному рівні створювати об’єкти інтелектуальної власності, зокрема, у сфері виробництва, та захищати свої права на них, грамотно здійснювати комерціалізацію цих об’єктів тощо.

Така концепція виправдовує себе в першу чергу стосовно малого та середнього бізнесу, бо дозволить підприємству в особі випускника кафед-



Доцент І.І.Верба проводить заняття

ри конструювання верстатів та машин механіко-машинобудівного інституту зі спеціальністю «Інтелектуальна власність» мати інженера-дослідника, який здатний конструювати обладнання за допомогою сучасних комп’ютерних методів проектування, здійснювати технічну підготовку виробництва, організовувати виробництво, передбачати заходи з охорони праці та навколошного середовища та фахівця, що може виконувати функції щодо виявлення охороноздатності об’єктів, оцінювати вартість передачі прав, проводити патентні дослідження, готувати матеріали заявок на отримання патентів та свідоцтв тощо.

Вітчизняний бізнес стикається з низкою проблем у сфері інтелектуальної власності. Досить часто виникають ситуації, коли створений, але не захищений належним чином об’єкт інтелектуальної власності стає легко здобиччю конкурентів його творця, що може привести до втрати осітніх позицій на ринку (конкурент не витрачався на дослідження, конструювання, виробництво та інше).

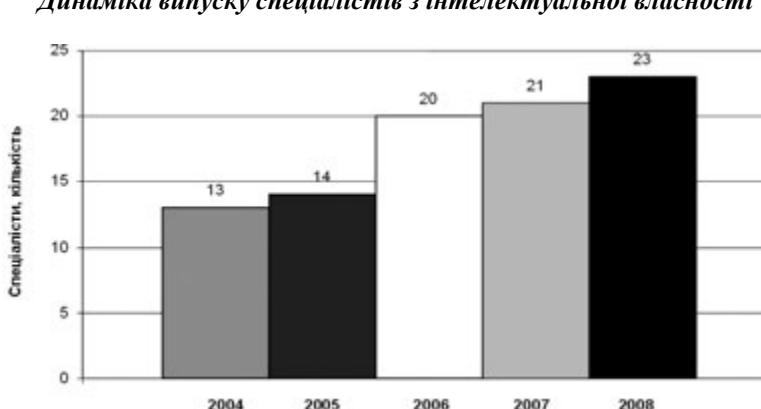
Інколи має місце продаж прав на використання створеного за неадекватно низькою чи високою вартістю. А чи слід згадувати про збитки, яких може зазнати підприємство, коли воно вже налагодило виробництво певної продукції, але змушене призупинити його через випадкове порушення

тів, які спеціалізуються на захисті прав інтелектуальної власності, патентних повірених, представників патентно-інформаційних центрів, але цілу низку завдань доцільніше вирішувати фахівцеві, який має технічну освіту і поглиблений знання зі специфічними правовими питань, що стосуються сфері інтелектуальної власності. Бажано, щоб він міг не лише скористатися нормами права інтелектуальної власності, а й творчо дослідити практику використання цих норм і узагальнити існуючий досвід. Магістр з інтелектуальної власності повинен, згідно з концепцією КПІ, також вміти здійснювати прогнозування розвитку технічної ідеї або виробу, ґрунтуючись на результататах інформаційно-патентних та маркетингових досліджень ринку пропозицій і пописів стосовно конкретних об’єктів.

Сподіваємося, що підготовка магістрів з інтелектуальної власності, здатних визначати перспективні напрямок науково-технічних розробок, створювати інноваційний продукт, обирати політику його комерціалізації та охорони прав як об’єкта інтелектуальної власності, сприятиме інноваційному розвитку нашого суспільства в цілому.

С.В.Чікін, заст. зав. кафедри КВ та М.к.т.н., доцент
І.І.Верба, вчений секретар кафедри к.т.н., доцент

Динаміка випуску спеціалістів з інтелектуальної власності



Кафедрі кібернетики хіміко-технологічних процесів – 35 років

35 років – це начебто і незначний проміжок часу, порівнюючи з понад віковим ювілеем університету. Але якщо розглядати цю дату як трудовий стаж тих, хто стояв біля витоків заснування кафедри і працює тут донині, то це – усе життя, віддане високій професії викладача.

Кафедру кібернетики хіміко-технологічних процесів (КХТП) було організовано в січні 1974 року. Її створення стало підсумком всесвітньої роботи невеликого колективу ентузіастів, який згуртувався на кафедрі технологій неорганічних речовин та мінеральних добрив. Саме на той час ректор КПІ, завідуючий кафедрою технологій неорганічних речовин професор О.С.Плигунов, оцінивши потребу народного господарства в спеціалістах нового профілю, зробив все можливе, щоб кібернетики стали самостійними.

Складний процес становлення кафедри очолила Алла Григорівна Бондар, її перший завідувач (до 1981 р.) та наставник молоді. Першими викладачами кафедри стали: доц. О.В.Сахненко, доц. Г.О.Статюха, ст. викл. Р.Б.Медведев, ст. викл. І.О.Потяженко, ст. викл. О.Т.Попович, асист. О.В.Клименко, асист. Ю.О.Безносик, асист. Р.М.Колеснікова.

Маючи великий організаційний досвід та колосальну енергію, А.Г.Бондар зуміла в найкоротший термін згуртувати однодумців, які навчали студентів і вчилися самі. Результатом педагогічної діяльності стали курси лекцій кафедри – «Обчислювальна техніка в інженерних розрахунках» та «Математичне моделювання в хімічній технології». Останній виявився настільки необхідним, що був підготовлений А.Г.Бондар як підручник (видовів у 1973 р., а в 1974 р. нагороджений срібною медаллю ВДНГ СРСР). Завдяки методичній досконалості, доступності і простоті математичного фундаменту, цей підручник і досі користується попитом у студентів.

Незабаром виходять підручники: «Планування експерименту в хімічній технології» (А.Г.Бондар, Г.О.Статюха), «Планування експерименту при оптимізації процесів хімічної технології» (А.Г.Бондар, Г.О.Статюха, І.О.Потяженко), «Обчислювальна математика в хімії і хімічній технології» (С.В.Брановицька, Р.Б.Медведев, Ю.Я.Фіалков).

Факультетські олімпіади з математики

У грудні 2008 р. кафедрою математичного аналізу та теорії ймовірностей фізико-математичного факультету було проведено факультетські тури олімпіади з математики. Метою цих олімпіад було активизувати здібних студентів для вивчення математики, виявити їх дійсний рейтинг, залучити до участі в математичних олімпіадах університетського та загальноодержавного рівня, які відбудуться весною 2009 року.

Усього в олімпіаді взяли участь 429 студентів з 8 інститутів і факультетів НТУУ «КПІ»: ІТС, ФІОТ, ФАКС, ФММ, ФЕЛ, ММІФ, ФМФ, РТФ. По кожному факультету виявлено переможців, яких журі олімпіади вітає з одержаним високим результатом і бажає подальших успіхів.

Абсолютними переможцями по кожному з факультетів стали:

ІТС – Олег Лаврененко (1-й курс, гр. ТЗ-81);

ФІОТ – Олександр Городецький (1-й курс, гр. ІС-82);

ФАКС – Дмитро Бабенко (1-й курс, гр. ВВ-81);

ФММ – Аліна Слободенюк (1-й курс, гр. УМ-81);

ФЕЛ – Нго Ван Мао (2-й курс, гр. ДЗ-71);

ММІФ – Олексій Огієнко (2-й курс, гр. БМ-71);

ФМФ – Володимир Шумило (1-й курс, гр. ОФ-82);

РТФ – Во Зуй Фук (1-й курс, гр. РВ-81).

Нагадуємо, що при кафедрі продовжує працювати олімпіадний математичний гурток, на який запрошуються всі переможці.

**А.Б. Ільєнко, доц.,
І.В.Орловський, ст. викл. –
члени журі**

Останній вийшов повторно в 2004 році в новій редакції українською мовою і є необхідним посібником для всіх студентів хіміків-технологів.

Співробітниками галузевої науково-дослідницької лабораторії «Проектування типового програмного забезпечення», створеної на кафедрі в 1976 р., були виконані найважливіші народногосподарські роботи. Зокрема, підсистема автоматизованого проектування «Екологія» в рамках САПР «Хімпром», за допомогою якої були спроектовані технологічні системи очистки

схем промислового водоспоживання та водоочищення (доц. О.О.Квітка, ст. викл. А.М.Шахновський, асист. І.М.Джигірій); технологічної небезпечності промислових підприємств (доц. Т.В.Бойко, ст. викл. В.І.Бендюг); синтезу складних технологічних систем (доц. Ю.О.Безносик, доц. Л.М.Бугаєва); математичного моделювання властивостей полімерів і полімерних систем (доц. О.М.Жигір). Про-

фесором Г.О.Статюхом підготовлено та затверджено та апробовано на магістрах ПІСА курс лекцій «Аналіз стального розвитку суспільства» (2007 р.). З цього навчального року, за дорученням ректора М.З.Згуровського, викладачі кафедри читають цей курс для магістрів усіх спеціальностей.

Науковий та навчальний досвід кафедри КХТП зі стального розвитку піддано використовується на міжнародному рівні. Так, у 2008 р. було створено Центрально-Східно-Європейський інститут стального розвитку, метою роботи якого є впровадження спільніх навчальних та наукових розробок в Росії, Польщі, Білорусі, Україні. Директором цього інститу-

ту призначено завідувача кафедри КХТП проф. Г.О.Статюху. Під керівництвом академіка М.З.Згуровського за участю фахівців КПІ, у тому числі і з кафедри КХТП, започатковано програму півторарічної підготовки магістрів зі стального розвитку (ПІСА).

Тісне співробітництво з науковими школами Росії, Англії, Німеччини, Польщі, США та фірмами TERTSO (Нідерланди), Glatt GmbH (Німеччина), Honeywell (м. Київ) дозволяє постійно знайомити студентів профільною спеціальністю «Комп’ютерно-інтегровані технологічні процеси та виробництва» з досягненнями передової наукової думки. На підтвердження високого рівня робіт кафедри, цикл праць проф. Г.О.Статюхи в напрямку охорони навколишнього середовища та стійкого розвитку отримав американський грант Fulbright.

Кафедра є організатором Міжнародної конференції з математичного моделювання процесів та систем в хімічній, нафтохімічній, біохімічній промисловості та моделювання екологічних процесів, яка збирася видатних учених з України, Америки, Німеччини, Польщі.

При кафедрі працює Українська інженерно-хімічна асоціація, яка входить до Європейської федерації хімічної інженерії. Президентом цієї асоціації вже багато років є проф. Г.О.Статюха. Головна мета асоціації – організація співробітництва між науковими та освітніми установами України та Європейської спільноти. Так, співпраця КХТП з Женевською Політехнікою (Польща) в рамках Програми ЕС-COMODEC активізувала наукову роботу в напрямку синтезу складних технологічних та хімічних систем. На цій основі захищено 2 дисертації (на кафедрі і в Польщі) і ще 4gotуються до захисту.

Сьогодні кафедра кібернетики хіміко-технологічних процесів випускає фахівців з напряму «Автоматизація і комп’ютерно-інтегровані технології», а також викладає низку дисциплін для магістрів загальноуніверситетської підготовки. Сім комп’ютерних класів дають змогу кожному студенту працювати за окремим комп’ютером. На кафедрі працює 17 викладачів (2 професори, 11 доцентів, 2 старших викладачі, 2 асистенти). Середній вік викладачів – 46 років.

Залучення студентів до сучасної методології дослідження і проектування хімічних і технологічних систем, їхня особиста участя у розробці наукової тематики кафедри сприяє підвищенню якості їх освіти, полегшує входження в сучасний ринок з високими вимогами до спеціалістів та магістрів, підвищує їх кар’єрні можливості. Кафедрою випущено понад 800 фахівців, які працюють в Україні та інших країнах світу.

За інформацією кафедри



А.Г.Бондар



Колектив кафедри

Проблеми студентського харчування

Насичене та різноманітне життя студентів відрізняється великою перенапругою нервової системи. Навантаження, особливо у пору сесії, значно збільшується. Хронічне недоспіання, порушення режиму дня та відпочинку, режиму харчування та інтенсивне інформаційне навантаження можуть привести до негативних наслідків, наприклад, до нервово-психічного зирву. В подоланні виникнення таких ситуацій велику роль відіграє правильно організована раціональне харчування, що зумовлює важливість якісної роботи центрів студента харчування у вищих навчальних закладах.

Наприкінці минулого року до адміністрації університету почали надходити скарги від студентів щодо якості по-

слуг мережі закладів Центру студентського харчування НТУУ «КПІ». З метою вивчення дійсного стану проблеми адміністрація університету ініціювала проведення соціологічного дослідження серед студентів, яке й було здійснено НДЦ «Соціоплюс» при факультеті соціології і права. В дослідженні взяли участь 603 студенти з усіх факультетів університету.

У результаті дослідження були отримані наступні дані. Третина студентів, що взяли участь в опитуванні, користується послугами мережі закладів Центру студентського харчування НТУУ «КПІ» при факультеті соціології і права. В дослідженні взяли участь 603 студенти з усіх факультетів університету.

Основною метою проведення дослідження було виявлення оцінки студентів, що користуються послугами мережі закладів Центру студентського харчування НТУУ «КПІ», щодо якості їх послуг. Виявилось, що найбільшою проблемою для студентів є велика черга (62,9% респондентів)

З іншого боку, 13,7% респондентів не користувались послугами мережі закладів Центру студентського харчування НТУУ «КПІ». Серед основних причин цього були названі такі: недовіра до санітарного стану зупиняє 33,8% студентів, що 33,8% харчується лише вдома, 31,3% не користуються послугами мережі закладів Центру студентського харчування через членів родини (31,3%), 22,5% – через відсутність коштів (22,5%), 18,8% – через обидві причини (18,8%).

Діаграма 1. Розподіл відповідей на запитання «Чому Ви не користувались послугами закладів Центру студентського харчування?»

Чинний стан	Відповідь	Кількість
Недостатньо коштів	Членів родини	33,8
Недостатньо коштів	Відсутні	33,8
Недостатньо коштів	Брак продукції	22,5
Недостатньо коштів	Брак продукції	18,8
Не відповідає зупиняє	Зупиняє	11,3
Недостатньо коштів	Ціни	7,5
Недостатньо коштів	Ціни	7,5
Недостатньо коштів	Інше	5

Діаграма 2. Розподіл відповідей на запитання «Що обумовило Вашу думку щодо низької якості послуг закладів Центру студентського харчування?»

Діаграма 3. Розподіл відповідей на запитання «Якби Ви були завідувачем Центру студентського харчування НТУУ «КПІ», то що б змінили?»

З іншого боку, 13,7% респондентів не користувались послугами мережі закладів Центру студентського харчування НТУУ «КПІ». Серед основних причин цього були названі такі: недовіра до санітарного стану зупиняє 33,8% студентів, що 33,8% харчується лише вдома, 31,3% не користуються послугами мережі закладів Центру студентського харчування через членів родини (31,3%), 22,5% – через відсутність коштів (22,5%), 18,8% – через обидві причини (18,8%).

Діаграма 4. Розподіл відповідей на запитання «Чи ви відмінно відповіли на питання про якість послуг закладів Центру студентського харчування НТУУ «КПІ»?»

Діаграма 5. Розподіл відповідей на запитання «Чи ви відмінно відповіли на питання про якість послуг закладів Центру студентського харчування НТУУ «КПІ»?»

Діаграма 6. Розподіл відповідей на запитання «Чи ви відмінно відповіли на питання про якість послуг закладів Центру студентського харування НТУУ «КПІ»?»

Діаграма 7. Розподіл відповідей на запитання «Чи ви відмінно відповіли на питання про якість послуг закладів Центру студентського харування НТУУ «КПІ»?»

Діаграм

ЗУСТРІЧІ В ЯПОНІЇ

У грудні 2008 року я, як заступник директора Українсько-японського центру НТУУ «КПІ», на запрошення Японської агенції з міжнародного співробітництва (JICA) побував у Японії. Метою поїздки було вивчення менеджменту японських офіційних установ і фірм і налагодження контактів з японськими партнерами. Поїздка здійснювалася за рахунок приймаючої сторони.

Під час поїздки щоденно відбувалися 3-4 заходи – лекції, презентації, екскурсії та переговори. Я відвідав офіси JICA, JST (японська агенція з науки і технологій), JETRO (японська агенція з міжнародної торгівлі та інвестицій). Токійський університет та Токійський аграрний університет, районну адміністрацію в Токіо та Університет підтримки малого і середнього бізнесу, мале підприємство і музей науки Мірайкан, офіс, виставку та музей фірми «Панасонік», консалтингову фірму «Ексель Интернешнл» в місті Осака, Міністерство закордонних справ Японії та Посольство України в Японії.

Ще були просто поїздки і екскурсії: до стадіону столиці Японії – міста Кіото, у найбільший в світі океанаріум у передмісті Осаки на березі Японського моря, на токійський «ра-

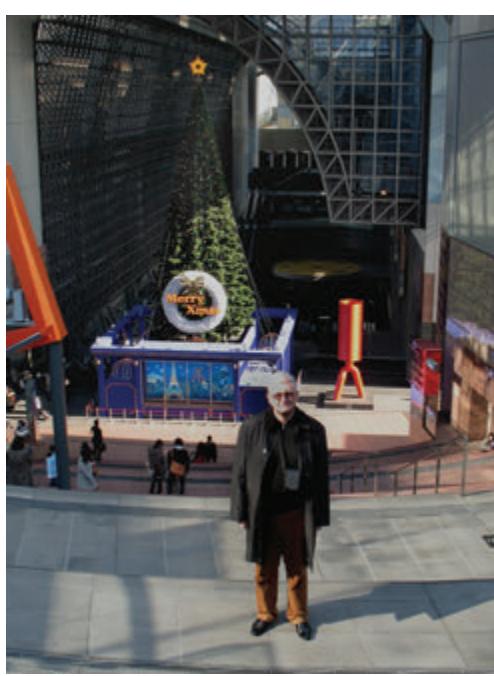


діоринок» – Акіхабара. А ще бачив, як опадає листя з дерев гінкго, а з вікна швидкісного потяга під час поїздки з Осаки до Токіо – гору Фудзі.

Шорічно у п'ятирічних центрах, розташованих в найбільших японських містах, JICA проводить навчання для 8000 представників Китаю, В'єтнаму,

Пакистану, країн Африки, Латинської Америки, колишніх республік СРСР та ін. Курси бувають різноманітні як за тематикою (менеджмент, статистика, розвиток демократії, іригація, організація морських ферм для вирощування риби або молюсків і багато іншого), так і за терміном (від двох тижнів до року).

Коли я запитав, для чого це японцям потрібно, то отримав відповідь, що коли після Другої світової війни Японія була в дуже скрутному становищі як морально, так і економічно, то країні допомогли – навчили і профінансували, і нині Японія вважає, що допомагаючи іншим, сплачує свій моральний борг. Як скористалася Японія науковою і фінансами відомо всім – ця майже 130-мільйонна за населенням країна з площею в півтора рази меншою ніж площа України нині поєдає друге місце у світі за економічними показниками і друге місце у світі за кількістю патентів, які реєструються щорічно.



У виставковій залі ім. Веніаміна Кушніра факультету соціології і права відбулася виставка фотографій скульп-

тю «Амі? Що ми маємо перенянти у цієї загадкової країні?

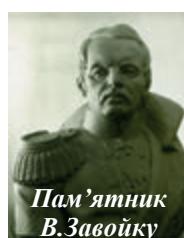
Головне з того, що побачив і почув за тижні. Японці багато працюють (щомісяця переробітки складають у середньому 50 годин), вони з гордістю виконують свою роботу, причому навіть таку, яка у нас вважається непрестіжною. Про себе вони кажуть, що в них «мозок у руках», тобто все, що вони роблять руками, зроблено дуже ретельно. Валюта у них стабільна – мені траплялися монети, які знаходяться в обігу понад шістдесят років, держава підтримує тих, хто щось робить і сплачує податки, план протидії світовій фінансовій кризи спрямований на допомогу в першу чергу простим людям.

Японці – освічена нація: 70% випускників шкіл продовжують навчання. Навіть коли ти платиш за навчання, то отримаєш стипендію, але коли отримаєш диплом і підеш працювати – маєш повернути ці кошти, але не з шаленими відсотками, а приблизно стільки, скільки позичив у держави або в університеті. Японці дуже дбайливо ставляться до природних ресурсів і до природи, вони вміють милуватися і насолоджуватися її красою. Наукові і технологічні проблеми вони ставлять перед ученими і виділяють на це потрібні кошти, а розподіляють ці кошти так, що будь-яке зловживання практично неможливе.

Хочу також зауважити, що майже всі пропозиції щодо наукового співробітництва з боку НТУУ «КПІ», які були запропоновані мною в Японії, знайшли відгук у японських колег. Те, що в нашому університеті є Українсько-японський центр, дає унікальну можливість звертатися до будь-яких установ і фірм в Японії – у нас є партнери, які допоможуть знайти контакти в японських університетах для наших учених.

Отже, звертайтесь до Українсько-японського центру НТУУ «КПІ»!

С.А.Огородник, заступник директора Українсько-японського центру НТУУ «КПІ»



Пам'ятник
В.Завойко

не Сагайдачним 40-тисячне військо відіграво вирішальну роль у розгромі Річчю Постолітою у 1621 р. 300-тисячної турецької армії під Хотином. Автор «Історії Хотинської війни» Я.Собеський писав, що Сагайдачного «прославили його морські походи – і тут завжди він мав щастя, – зруйнував кілька великих міст турецьких у Європі і Азії, попалив околиці Константинополя».

Зупинимося на мистецьких якостях та символіці пам'ятника гетьману. Його

скульптор багато років творчої праці присвітив увічненню пам'яті видатних військових діячів. Серед них виділяється пам'ятник адміралу російського флоту, нашому краянину – Василю Степановичу Завойку (1809–1898 рр.), встановлений на його батьківщині в с. Велика Мечеть Миколаївської області.

В.С.Завойко у середині XIX ст. був військовим губернатором Камчатки та

командантом Петропавлівського порту, багато зробив для розвитку Далеко-східного краю. Під його керівництвом на р.Амур було побудовано місто Ніколаєвськ (зараз – Ніколаєвськ-на-Амурі).

14 червня минулого року до 225-річчя заснування м. Севастополя було відкрито створений В.Луцаком бронзовий пам'ятник видатному українському державному діячеві, флотоводію, гетьману України Кононевичу-Сагайдачному. Гетьман Сагайдачний увійшов в історію як видатний військовий діяч. У 1609 р. він зруйнував невільницьке місто Кафу (нині Феодосія). Очолюва-

вав постать із широко розведеніми руками має хрестоподібний силует, що, за задумом автора, символізує історичну протидію християнства навалі невірних з півдня. Пластичний рух долоней гетьмана вгамовує рух морської стихії, яку символізує висока морська хвиля, що огортає гетьмана знизу. Скульптуру овиває стрічка з написом: «Грає море – ко-
заки гуляють», а під нею зображені ко-
заки, які відпочивають на веласах і під вітрилами.

Автор продуманими мистецькими за-
собами доніс до глядача романтику ко-
закської морської військової звиття.

Пам'ятник гетьману Сагайдачному

в Севастополі стверджує факт при-
сутності українського козацького вій-
ська на Чорному морі і в Криму в XVII

столітті, яке протидіяло ворожій на-
вали.

Володимир Павлович автор кількох

пам'ятників воїнам, загиблим у роки

Великої Вітчизняної війни, а також

бюстів героїв війни, у тому числі бюс-
та дівчі Героя Радянського Союзу ге-
нерал-лейтенанта авіації Г.П.Кравчен-
ка та барельєфа дівчі Героя Радянського

Союзу маршала Р.Я.Малиновського,

який встановлено на його батьківщині

в с. Богданівка Київської області.

У цілому більш ніж півстоліття

плідна творчість Володимира Луцака

присвячена увічненню в монументаль-
них формах вічних матеріалах скульп-
тур видатних людей України, які пра-
цювали на теренах державотворення та

культури з часів козаччини до сьогодення.

Творчість Володимира Павловича

Луцака є яскравим прикладом і закли-
ком до молодих митців – кого і як слід

увічнювати, щоб зберегти історичну

пам'ять України.

**Г.Ю.Марченко,
засідівач лабораторії
естетики ФСП**



Відкриття пам'ятника
гетьману Сагайдачному

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»

газета Національного технічного
університету України
«Київський політехнічний інститут»

03056, Київ-56
проспект Перемоги, 37
корпус № 1, кімната № 221
gazeta@users.ntu-kipt.kiev.ua
тел. 241-66-95; ред. 454-99-29

Головний редактор
В.В.ЯНКОВИЙ

Провідний редактор
В.М.ІГНАТОВИЧ

Провідний редактор
Н.Є.ЛІБЕРТ

Дизайн та комп'ютерна верстка
Л.М.КОТОВСЬКА

Комп'ютерний набір
Я.В.БЄЛОВА

Коректор
О.А.КІЛІХЕВИЧ

РЕєстраційне свідоцтво Кі-130
від 21. 11. 1995 р.

Друкарня ТОВ «АТОПОЛ-інк»,
м. Київ, бульвар Лепсе, 4

Тираж 2000

Відповідальність за достовірність
інформації несуть автори.
Позиція редакції не завжди збігається
з авторською.

НАША БЕЗПЕКА ПІД НАДІЙНОЮ ОХОРОНОЮ

Пройшло багато свят, коли студенти відпочивали, розважалися, іноді вчилися.

А в цей час справно несли службу співробітники відділу охорони та безпеки університету разом зі співробітниками ВВС.

Пройшли не тільки вихідні, пролетів цілій рік, і ми можемо з чистою совістю підбити підсумки роботи нашої служби, а точніше, роботи цілого мікрорайону районного штабу Київського міського громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, чисельність якого налічує 370 осіб, з яких 5 – представниці жіночої статі, 74 – співробітники спецпідрозділу формування, а простіше – Служба безпеки відділу охорони та безпеки НТУУ «КПІ».

Отже, за минулій рік разом із співробітниками ВВС проведено:

- 218 рейдів та перевірок;
- 620 профілактичних бесід;
- забезпечено 142 масових заходи;
- затримано 94 правопорушники.

Осабисто членами формування затримано 513 правопорушників.

Робота співробітників не відбулась безпомітною. Члени формування, що особливо вирізнилися (40 осіб), були нагороджені ректором НТУУ «КПІ» і адміністрацією Солом'янського району м. Києва.

Ми, зі свого боку, хочемо виразити подяку за розуміння роботи нашого відділу і співробітництво з нами Студраді університету, профкому студентів, профспілковому комітету університету. Окремо хочеться подякувати факультету авіаційних та космічних систем, де сформовано перше в університеті відділення із професорсько-викладацького складу, командувачем якого є доцент В.М.Федоров.

Сподівамося, що спільна праця допоможе нам більш ефективно забезпечувати безпеку «внутрішнього світу» НТУУ «КПІ».

I.M.Вторіна

Працює автошкола КПІ

«Багато студентів, ви-
кладачів і співробітників
нашого університету хоті-
ли б стати щасливими власниками вод-
ійських посвідчень, – вважає О.